

AZ ALKOTMÁNYOSSÁG HELYREÁLLÍTÁSÁNAK PROGRAMJA

www.lehetmas.hu

AZ ALKOTMÁNYOSSÁG
HELYREÁLLÍTÁSÁNAK
PROGRAMJA

Az alkotmányosság helyreállításának programja

A 2010-es országgyűlési választáson kétharmados többséget szerzett új hatalom – parlamenti erejével visszaélve – két lépésben, a 2011 áprilisában megalkotott Alaptörvénnyel, majd a decemberi – átmeneti törvénynek nevezett – alaptörvény-kiegészítéssel teljessé tette az alkotmányosság, a demokratikus jogállam lebontását, és egy centralizált, autoriter vonásokat mutató állam kereteit teremtette meg. A „nemzeti cinizmus rendszerében” életre kelt centralizált állam több lényeges ponton különbözik egy alkotmányos demokráciától: A törvényhozással szemben nem léteznek hatékony fékek és ellensúlyok. Az aktuális parlamenti többség a következő kormányok, valamint a közvetlen demokrácia lehetőségeit alapvetően szűkítve saját hatalmát – térben és időben egyaránt – korlátlanak tekinti. A kétharmados hatalom politikai céljainak a jogbiztonság olyan alapelemei sem állnak útjában, mint a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalma vagy a szerzett jogok alkotmányos védelme.

Éppen ezért, ha egy ellenzéki párt 2014-ben a választók bizalmát kéri programjának megvalósításához, elengedhetetlen, hogy legelőször arról adjon számot, mit tekint az alkotmányosság minimumának, hogyan kívánja helyreállítani az alkotmányosságot Magyarországon. Ennek hiányában ugyanis képtelen lesz arra, hogy a választóktól kapott megbízatásának eleget tegyen. Az LMP ezért egy törvényjavaslat (továbbiakban: Javaslat) formájában fogalmazza meg saját alkotmányossági minimumát. A Javaslat nem az LMP alkotmánykonceptiója, nem egy ideális állapot leírása, hanem egy tudatosan vállalt minimumprogram.

Az első lépés a népszuverenitás helyreállítása. Egy pillanatnyi – mégoly nagy – parlamenti többségnek sincsen joga ahhoz, hogy a következő parlamenteket és kormányokat gúzsba kösse. Ezzel valójában a néptől, az emberektől veszik el azt a jogot, hogy választásról választásra szabadon dönthessenek politikai irányok megtartásáról vagy elvetéséről. Lehetővé kell tenni, hogy az állampolgárok két választás között is az eddigieknél hatékonyabban szólhassanak bele a közfontosságú kérdésekbe. Meg kell szüntetni a választójog gyakorlása elé emelt adminisztratív akadályt is (előzetes választási regisztráció).

A második lépés a jogbiztonság és a szociális jogállam helyreállítása. Ma a „nemzeti cinizmus rendszerében” senki sem érezheti biztonságban törvényesen megszerzett javait, legyen szó közsférában megszerzett, törvényes végkielégítésről, magánnyugdíj-pénztári megtakarításról, korengedményes nyugdíjról vagy éppen rokkantnyugellátásról. A kaszárnyakapitalizmus politikája a kiszolgáltatottság növelése árán akarja az országot versenyképesebbé tenni.

A harmadik lépés a fékek és ellensúlyok rendszerének helyreállítása. Egy alkotmányos demokráciában maga a teljes törvényhozói hatalom sem korlátlan. Ehhez képest a jelenlegi kétharmados többség – illetve a parlamenti szavazógépezet programozó, személyi javaslatok megtételére egyedül jogosult személy – hatalmával szemben ma nincsenek hatékony ellensúlyok a közjogi rendszerben. Nincsenek olyan hatékony megoldások, amelyek legalább a maga által alkotott szabályok betartására bírják a parlamenti többséget. A hatalom korlátlansága, az önkényuralmi viselkedés ráadásul kitapinthatóan gyűrűzik tovább a helyi közéletbe, a közsféra minden zugába.

A népszuverenitás helyreállítása

A 2011-es alkotmányozás olyan megoldásokkal kívánja a következő kormányok kezét gúzsba kötni, amellyekkel gyakorlatilag lehetetlenné teszi, hogy az emberek négyévente – szabadon – például gazdaságpolitikai irányok között válogathassanak. A Javaslat ezért törli azt a rendelkezést, amely kétharmadba „betonozza” az egykulcsos adórendszert, valamint a Költségvetési Tanács vétőjogát a költségvetési törvények elfogadásakor. A felelős kormányzást akadályozza, ha az önálló szabályozó szervek kialakításakor, a pénzügyi felügyelet szabályozásában kétharmados többség megszerzése szükséges. A sarkalatos törvények számának jelentős csökkentésével a Javaslat növeli a következő kormányok mozgásterét az önkormányzati politika, a büntetőpolitika, a médiaszabályozás, a rendészet és honvédelem, valamint az egyházügy területén. A hatályos rendelkezések „perpetuum mobile” személyeket ültetnek a Kúria, az ügyészi szervezet, az önálló szabályozó szervezetek (pl. PSZÁF, médiahatóság) élére: mandátumuk lejártá után is csak akkor távoznak, ha a parlament kétharmados többséggel megválasztotta az utódjukat. A Javaslat felszámolja ezeket a képtelen alkotmányjogi megoldásokat. A „nemzeti cinizmus rendszere” a népszuverenitást azzal is csorbítja, hogy durván visszametszette a közvetlen állampolgári részvétel alkotmányos eszközrendszerét. A Javaslat a korábbi szintre emeli a közvetlen demokrácia szerepét, megnyitja a népszavazás lehetőségét alkotmányozási kérdésekben, enyhít az országos népszavazás érvényességi feltételein, alkotmányos intézményként állítja vissza a népi kezdeményezést, meghatározott esetekben megkerülhetlenné teszi a helyi népszavazás kiírását és az elmúlt húsz évhez képest is könnyít az érvényességi, eredményességi feltételeken. Az előzetes választási regisztráció intézménye teljesen indokolatlan adminisztratív korlát a választójog gyakorlása, az állampolgári részvétel előtt, ráadásul nemzetközi egyezményeket is sért, ezért a Javaslat ennek alaptörvényi alapját megszünteti. Az átlátható pártkassza alkotmányos előírására azért van szükség, hogy a politika felszabaduljon az oligarchák nyomása alól, s a pártpolitika az állampolgári részvétel legalapvetőbb fórumává válhasson

A jogbiztonság és a szociális jogállam helyreállítása

A Javaslat kimondja a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmát és a szerzett jogok alkotmányos védelmét. Biztosítja továbbá a törvényes bírósághoz való jogot, az őrizetbe vett személyek szabadon bocsátását (vagy bíróság elé állítását) a „lehető legrövidebb idő” helyett 48 órán belül, továbbá elismeri a hadkötelezettek esetében – lelkiismereti okokból – a polgári szolgálatához való jogot.

A Javaslat alkotmányos célként határozza meg a társadalmi szolidaritás érvényesülését (2.§), kimondja a szociális biztonsághoz, a nemzeti kockázatközösségen alapuló társadalombiztosítási ellátáshoz, a közszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáféréshez, valamint

a lakhatáshoz való jogot. Hatályon kívül helyezi az ún. átmeneti törvénynek azt a rendelkezését, amely megerősíti az egyes nyugdíjak megvonását, átalakítását lehetővé tevő alkotmánymódosítás alkalmazhatóságát. A Javaslat eltörli az „elkúrtuk-adót”, amely a kormányzati és törvényhozási kudarcokat fizettetné (ha már létezik ez az adó, akkor: fizetted meg az állampolgárokkal).

A fékek és ellensúlyok rendszerének helyreállítása

A Javaslat eltörli azt – a hatalommegosztás elvével merőben ellentétes – passzust, amely az Alkotmánybíróságot és a bíróságokat a „kiegyensúlyozott, átlátható és fenntartható költségvetési gazdálkodás érvényesítése” elvének tiszteletben tartására kötelezi. Újra teljessé teszi az Alkotmánybíróság hatáskörét adóügyi és költségvetési kérdésekben, valamint újra lehetővé teszi, hogy bármely állampolgár kérhesse e testülettől jogszabály alkotmányellenességének utólagos megállapítását. Az OBH nagyhatalmú elnökének kinevezési és felmentési jogait a Javaslat a bírói önkormányzati szerv egyetértéséhez köti, és helyreállítja a törvényes bírósághoz való jogot, így a jövőben elképzelhetetlen lesz, hogy bizonyos közhatalmi vezetők belátásuk szerint, ügygazdasági okokra hivatkozva terelgethessenek ügyeket egyik bíróságról a másikra. A Javaslat törli a bírák és ügyészek nyugdíjazására vonatkozó alkotmányos szabályokat, mivel a kérdés eleve nem igényel alaptörvényi szintű rendezést. A parlament ellenőrző szerepének erősítése, az ombudsmani rendszer érzékenyítése érdekében – nyitott felsorolással – újra lehetővé teszi – a korábbiaknál tágabb körben – külön biztos intézmények felállítását, s helyreállítja az adatvédelmi biztos posztot. A Javaslat enyhít a helyi önkormányzatok állami felügyeletén és helyreállítja az önkormányzatok szabályozási autonómiáját a kormányzati beavatkozásokkal szemben.

Magyarország Alaptörvényének módosítása

(az elfogadás dátuma)

1. §

Az Alaptörvény B) cikk (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) A nép a hatalmát választott képviselői útján, valamint közvetlenül gyakorolja.”

2. §

Az Alaptörvény O) cikke a következő (2) bekezdéssel egészül ki, egyben a cikk jelenlegi szövege az (1) bekezdés jelölést kapja:

„(2) Magyarország előmozdítja a társadalmi szolidaritás érvényesülését.”

3. §

Az Alaptörvény R) cikke a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) A jogszabály a kihirdetését megelőző időre nem vonhat meg és nem korlátozhat jogot, nem állapíthat meg új vagy a korábnál hátrányosabb kötelezettséget, és nem nyilváníthat magatartást jogellenessé. A jogszabályt olyan időpontban kell hatályba léptetni, hogy alkalmazásához a kihirdetésétől számítva elegendő felkészülési idő álljon rendelkezésre.”

4. §

Az Alaptörvény S) cikke a következő (5) bekezdéssel egészül ki:

„(5) Az új Alaptörvény vagy az Alaptörvény módosításának megerősítéséről országos népszavazást kell elrendelni, ha azt kétszázézer, az országgyűlési képviselők választásán választójoggal rendelkező választópolgár kezdeményezi.”

5. §

Az Alaptörvény VIII. cikk (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) A pártoknak nyilvánossá kell tenniük bevételeik forrását és felhasználását. A pártok működésének és gazdálkodásának részletes szabályait sarkalatos törvény határozza meg.”

6. §

Az Alaptörvény XIII. cikke a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) A jogszerűen gyakorolt jogosultságok elvonására vagy korlátozására csak közérdekből, az elérni kívánt céllal arányosan kerülhet sor.”

7. §

Az Alaptörvény XIX. cikke helyébe a következő rendelkezés lép:

„XIX. cikk

(1) Magyarország előmozdítja a szociális biztonsághoz való jog érvényesülését.

(2) Mindenkinek joga van az emberi lét alapvető feltételeihez, amelyet rászorultság esetén az állam a társadalombiztosítási és a szociális juttatások összességével biztosít.

(3) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy öregség, betegség, árvaság, özvegység vagy keresőképtelenséggel járó egészségi állapot esetén a gazdaság teherviselő képességével, valamint az érintett jövedelmi és vagyoni helyzetével összhangban álló pénzbeli ellátásban részesüljön. Törvény ezen ellátások igénybevételét az érintett teherviselő képességéhez igazodó járulék fizetéséhez kötheti, és az állami nyugdíjra való jogosultság feltételeit a nők fokozott védelmének követelményére tekintettel is megállapíthatja.”

8. §

Az Alaptörvény XX. cikke a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) Mindenkinek joga van a nemzeti kockázatközösségen alapuló társadalombiztosítás keretében igénybe vehető, a gazdaság teherviselő képességével összhangban álló egészségügyi ellátáshoz. Törvény az egészségbiztosítási ellátások igénybevételét az érintett teherviselő képességéhez igazodó járulék fizetéséhez kötheti.”

9. §

Az Alaptörvény XXII. cikke helyébe a következő rendelkezés lép:

„XXII. cikk

Mindenkinek joga van a lakhatáshoz és a közszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáféréshez.”

10. §

Az Alaptörvény 6. cikk (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Törvényt a köztársasági elnök, a kormány, országgyűlési bizottság, országgyűlési képviselő vagy népi kezdeményezésként ötvenezer választópolgár kezdeményezhet.”

11. §

Az Alaptörvény 8. cikk (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) A népszavazás eredményes, ha az érvényesen szavazó választópolgárok több mint fele, de legalább az összes választópolgár több mint egynegyede a kérdésre azonos választ ad.”

12. §

Az Alaptörvény 23. cikke a következő (2a) bekezdéssel egészül ki:

„(2a) Ha az önálló szabályozó szerv vezetőjének megbízatása megszűnik, a szerv új vezetőjének kinevezéséig annak hatásköreit a szerv vezetőjének helyettese gyakorolja.”

13. §

Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(Az Alkotmánybíróság)

„e) bárki kezdeményezésére felülvizsgálja a jogszabályok Alaptörvénnyel való összhangját;”

14. §

Az Alaptörvény 25. cikk (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) A bírói önkormányzati szervek közreműködnek a bíróságok igazgatásában. A bírák kinevezéséhez, felmentéséhez, a tisztségük gyakorlásából való felmentéshez, valamint a Kúria elnökének kivételével a bírósági vezetők kinevezéséhez bírói önkormányzati szerv egyetértése szükséges.”

15. §

Az Alaptörvény 26. cikke a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) Ha a Kúria elnökének megbízatása megszűnik, az új elnök megválasztásáig annak hatásköreit a Kúria elnökének helyettese gyakorolja.”

16. §

Az Alaptörvény 29. cikke a következő (4a) bekezdéssel egészül ki:

„(4a) Ha a legfőbb ügyész megbízatása megszűnik, az új legfőbb ügyész megválasztásáig annak hatásköreit a legfőbb ügyész helyettese gyakorolja.”

17. §

Az Alaptörvény 30. cikke, valamint az azt megelőző alcím helyébe a következő rendelkezés lép:

„Az országgyűlési biztosok

30. cikk

(1) Az Országgyűlés az alapvető jogok védelme érdekében – kizárólag neki felelős megbízottként – megválasztja az alapvető jogok országgyűlési biztosát, a nemzetiségi jogok országgyűlési biztosát, a jövő nemzedékek országgyűlési biztosát, továbbá az információs jogok biztosát. Az Országgyűlés egyes alapvető jogok, valamint az egyes alapvető jogok érvényesülését szolgáló alkotmányos célok védelme érdekében további külön biztosokat is választhat.

(2) Az országgyűlési biztost a köztársasági elnök javaslatára az Országgyűlés a képviselők kétharmadának szavazatával hat évre választja. Az országgyűlési biztos nem választható újra.

(3) Az alapvető jogok országgyűlési biztosának feladata, hogy – a más országgyűlési

biztos feladatkörébe tartozó ügyek kivételével – az alapvető jogokkal kapcsolatos visszasságokat kivizsgálja. A nemzetiségi jogok országgyűlési biztosának feladatkörébe a nemzetiségi jogokkal kapcsolatos visszasságok kivizsgálása tartozik. A jövő nemzedékek országgyűlési biztosának feladata, hogy az egészséges környezethez való joggal kapcsolatos visszasságokat kivizsgálja, továbbá, hogy közreműködjön a jövő generációk érdekeinek védelmében. Az információs jogok biztosának feladatköre a személyes adatok védelmével és a közérdekű adatok megismerésének jogával összefüggő visszasságok kivizsgálására terjed ki.

(4) Az országgyűlési biztos a feladatkörébe tartozó alapvető jogokkal kapcsolatos visszasságokat kivizsgálja vagy kivizsgáltatja, és orvoslásuk érdekében intézkedést tesz.

Az országgyűlési biztos eljárását bárki kezdeményezheti.

(5) Az országgyűlési biztos tevékenységének tapasztalatairól évente jelentésben számol be az Országgyűlésnek.

(6) Az országgyűlési biztosok feladataira, jogállására és eljárására vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg.”

18. §

Az Alaptörvény 31. cikk (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A helyi önkormányzat feladat- és hatáskörébe tartozó ügyről törvényben meghatározottak szerint helyi népszavazást kell tartani. A népszavazás eredményes, ha az érvényesen szavazó választópolgárok több mint fele, de legalább az összes választópolgár több mint egynegyede a kérdésre azonos választ ad.”

19. §

Az Alaptörvény 43. §-a a következő (2a) bekezdéssel egészül ki:

„(2a) Ha az Állami Számvevőszék elnökének megbízatása megszűnik, az új elnök megválasztásáig annak hatásköreit az Állami Számvevőszék alelnöke gyakorolja.”

20. §

Az Alaptörvény 45. cikke a következő (6) bekezdéssel egészül ki:

„(6) Sarkalatos törvény rendelkezik a Magyar Honvédség által alkalmazható kényszerítő intézkedésekről.”

21. §

Az Alaptörvény 46. cikk (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) A rendőrség és a nemzetbiztonsági szolgálatok szervezetére, működésére vonatkozó részletes szabályokat törvény, a kényszerítő intézkedések, valamint a titkosszolgálati eszközök és módszerek alkalmazásának szabályait sarkalatos törvény határozza meg.”

22. §

(1) Az Alaptörvény

- a) IV. cikk (3) bekezdésében az „a lehető legrövidebb időn belül” szövegrész helyébe a „48 órán belül” szöveg,
- b) XXXI. cikkében a „fegyver nélküli” szövegrész helyébe a „fegyver nélküli vagy polgári” szöveg,
- c) 7. cikk (1) bekezdésében az „az alapvető jogok biztosához” szövegrész helyébe az „az országgyűlési biztosokhoz” szöveg,
- d) 31. cikk (3) bekezdésében a „helyi önkormányzatokra vonatkozó szabályokat” szövegrész helyébe a „helyi önkormányzatok szervezetére vonatkozó alapvető szabályokat” szöveg,
- e) 34. cikk (4) bekezdésében a „felügyeletét” szövegrész helyébe az „ellenőrzését” szöveg,
- f) 44. cikk (3) bekezdésében a „hozzájárulása” szövegrész helyébe a „véleménye” szöveg lép.

(2) Hatályát veszti az Alaptörvény

- a) N) cikk (3) bekezdése,
- b) IV. cikk (2) bekezdésének második mondata,
- c) VI. cikk (3) bekezdése,
- d) IX. cikk (3) bekezdésében a „, valamint a médiaszolgáltatások, a sajtótermékek és a hírközlési piac felügyeletét ellátó szervre” szövegrész, a „részletes” szövegrész és a „sarkalatos” szövegrész,
- e) 23. cikk (1)-(2) és (4) bekezdésében a „sarkalatos” szövegrész,
- f) 26. cikk (2) bekezdésének második és harmadik mondata,
- g) 29. cikk (3) bekezdésének második mondata,
- h) 32. cikk (5) bekezdése,
- i) 37. cikk (4) bekezdése,
- j) 40. cikke,
- k) 42. cikke,
- l) 45. cikk (5) bekezdésében a „sarkalatos” szövegrész,
- m) záró rendelkezések 5. pontja.

(3) Hatályát veszti Magyarország Alaptörvényének átmeneti rendelkezéseinek

- a) 11. cikk (3)-(4) bekezdése,
- b) 12-14. cikke,
- c) 19. cikk (5) bekezdése,
- d) 21. cikk (1) bekezdése,
- e) 23. cikk (3) bekezdése,
- f) 27. cikke,
- g) 28. cikk (3) bekezdése,
- h) 29. cikke.

23. §

Az Alaptörvény jelen módosítása a kihirdetését követő nyolcadik napon lép hatályba, és a hatálybalépését követő napon hatályát veszti.

Indokolás

Magyarország Alaptörvényének második módosításáról szóló javaslatához

Általános indokolás

A 2010. évi országgyűlési választáson kétharmados többséget szerzett új hatalom – parlamenti erejével visszaélve – két lépésben, a 2011. áprilisában megalkotott Alaptörvénnyel, majd a decemberi, átmeneti törvénynek nevezett alaptörvény-kiegészítéssel teljessé tette az alkotmányosság, a demokratikus jogállam lebontását.

A kialakított közjogi keretek egy centralizált, autoriter vonásokat mutató állam vonásait mutatják: a jelenlegi alkotmányos berendezkedés érdemben korlátozza a népszuverenitást, mellőzi a jogbiztonság legfontosabb alapelveit, államcélként degradálja a szociális biztonsághoz való jogot, valamint súlyosan rombolja a fékek és ellensúlyok rendszerét.

Az LMP a jelen alkotmánymódosító javaslat (a továbbiakban: Javaslat) keretében fogalmazza meg saját alkotmányossági minimumát. A Javaslat nem az LMP alkotmánykonceptiója, nem egy ideális állapot leírása, hanem tudatosan és vállaltan egy minimumprogram, amelynek végrehajtása elengedhetetlenül szükséges ahhoz, hogy Magyarország alkotmányos demokrácia legyen.

Részletes indokolás

Az 1. §-hoz

A Javaslat eltörli a közvetlen demokrácia másodrendűségét kifejező alaptörvényi utalást, és egyértelművé teszi, hogy a közvetett, a választott képviselők útján történő hatalomgyakorlás egyenrangú a közvetlen demokrácia eszközeivel, a népszavazással, a népi kezdeményezéssel és a közügyekben való állampolgári részvétel egyéb megoldásaival.

A 2. §-hoz

Az Alaptörvény a minden egyes polgár önmagáért viselt felelőssége deklarálásakor elfelejtkezett azokról, akik nem képesek önmagukról gondoskodni. A Javaslat ezért az egyéni felelősségvállalással egyenrangú alkotmányos alapértékként nevesíti a társadalmi szolidaritást.

A 3. §-hoz

Az Alaptörvényből hiányzik a visszaható hatályú jogalkotás tilalma, valamint az új jogszabályok alkalmazására való kellő felkészülési idő követelménye. A Javaslat mindkét követelményt az alkotmányba iktatja.

A 4. §-hoz

Az Alaptörvény teljes egészében kizárja a népet abból, hogy az alkotmányozásban vagy az Alaptörvény módosításában a közvetlen demokrácia legfontosabb eszközével, a népszavazással részt vegyen. A Javaslat ezzel szemben abban hisz, hogy a nemzet legfontosabb közjogi kérdéséből, az alkotmányozásból a nemzet tagjait nem lehet kihagyni, ezért előírja, hogy kétszáz ezer választópolgár kezdeményezésére megerősítő népszavazást kell tartani, ha a parlament új alkotmányt vagy alaptörvény-módosítást fogad el.

Az 5. §-hoz

A Javaslat előírja a pártkasszák átláthatóságát annak érdekében, hogy a politika felszabaduljon az oligarchák nyomása alól, és a pártpolitika az állampolgári részvétel legalapvetőbb fórumává válhasson.

A 6. §-hoz

A szerzett jogok védelmét a Javaslat alkotmányos rangra emeli. Mindez nem jelenti azt, hogy soha semmilyen körülmények között ne kerülhetne sor az ellátórendszerek átalakítására. Ilyen lépéseket azonban csak az elérni kívánt céllal arányosan, megfelelő felkészülési idő mellett, érdemi társadalmi vitát követően lehet megtenni, nem pedig néhány napos parlamenti vita után azonnali hatálybalépéssel.

A 7-9. §-hoz

Az Alaptörvény megszüntette a szociális jogok alapjogi védelmét. Ugyan ezek a jogosultságok eltérnek dogmatikai szerkezetükben a klasszikus szabadságjogoktól, mégis, nélkülük az alapvető jogok védelme illúzió csupán. Az alkotmányozó által oly sokat hivatkozott Európai Unió Alapjogi Chartája nem véletlenül tekinti ezeket a jogosultságokat is alapvető jogoknak. Egy modern alkotmányos demokrácia egyetlen polgárát sem hagyhatja éhen halni, az utcán megfagyni vagy orvosi kezelés nélkül szenvedni. A Javaslat pontosan meghatározza, hogy a szociális biztonsághoz való jognak, a lakhatáshoz való jognak vagy az egészséghez való jognak mi az inkább államcél jellegű tartalma, és melyek azok a vonatkozásai, amelyek akár bíróság előtt is kikényszeríthetőek.

A 10. §-hoz

A népi kezdeményezés a közvetlen demokrácia egyik legfontosabb eszköze, az Alaptörvény mégis elhagyta e jogintézmény alkotmányi szabályozását. A Javaslat ezzel szemben megerősítve állítja vissza jogaiba a népi kezdeményezést oly módon, hogy ötvenezer választópolgár számára is törvénykezdeményezési jogot biztosít.

A 11. §-hoz

Az Alaptörvény jelentősen szigorította az országos népszavazás érvényességi feltételét, mivel megköveteli, hogy a választópolgárok több mint fele érvényesen szavazzon. A Javaslat visszaállítja a korábbi szabályozást, amely az 1997-es NATO-népszavazáson, a 2003-as EU-népszavazáson, a 2004-es és a 2008-as népszavazáson is hatályban volt.

A 12. §-hoz

A Javaslat a temporális hatalommegosztás elveinek megfelelően kizárja azt, hogy közjogi tisztviselők a megbízási idejük letelte után is hivatalban maradjanak.

A 13. §-hoz

A Javaslat visszaállítja az *actio popularis* jogintézményét, vagyis elfogadása esetén a korábbiakhoz hasonlóan ismét bármely polgár kezdeményezheti az Alkotmánybíróság előtt egy jogszabály megsemmisítését.

A 14. §-hoz

Az igazságszolgáltatás függetlenségéhez elengedhetetlen, hogy a bírák és bírósági vezetők kinevezéséről és felmentéséről bírói önkormányzati szerv egyetértése nélkül ne születessen döntés. A Javaslat a törvényalkotónál hagyja a bírósági igazgatás részletes szabályainak meghatározását, de alaptörvényi szinten rögzíti ezt az elvet.

A 15-16. §-hoz

A Javaslat a temporális hatalommegosztás elveinek megfelelően kizárja azt, hogy közjogi tisztviselők a megbízási idejük letelte után is hivatalban maradjanak.

A 17. §-hoz

A korábbi ombudsmani rendszer bevált: az adatvédelmi biztos, a zöldombudsman és a

kisebbségi biztos az alapjogvédelem fontos és a közvélemény előtt nagy tekintéllyel rendelkező szereplőivé váltak. Az Alaptörvény az egyombudsmanos rendszerre mondvacsinált szervezetszociológiai indokokkal tért át, a jogvédelem szintjének emelése ugyanakkor megköveteli a korábbi rendszer visszaállítását. A javaslat a négy önálló országgyűlési biztos mellett lehetővé teszi, hogy további külön biztosokat válasszon az Országgyűlés kétharmados többséggel.

A 18. §-hoz

A közvetlen demokrácia legfontosabb területe a helyi közösségek mindennapi élete. A javaslat ezért alaptörvényi szintre emeli a helyi népszavazás jogintézményét, egyben az országos népszavazáshoz hasonló érvényességi/eredményességi küszöböt vezet be.

A 19. §-hoz

A javaslat a temporális hatalommegosztás elveinek megfelelően kizárja azt, hogy közjogi tisztviselők a megbízási idejük letelte után is hivatalban maradjanak.

A 20-21. §-hoz

A rendvédelmi szervek és a Magyar Honvédség szervezetére vonatkozó szabályozást indokolatlan kétharmados többséghez kötni, mivel a mindenkor kormánytöbbség felelőssége a leghatékonyabb szervezeti megoldások kialakítása. A javaslat ezért a kormányozhatóság és a népszuverenitás hatékonyabb érvényesülése érdekében a minősített többség követelményét a kényszerítő intézkedések és a titkosszolgálati eszközök alkalmazásának kérdéseire szűkíti le.

A 22. §-hoz

A javaslat hatályon kívül helyezi az Alaptörvény számos olyan rendelkezését, amely az alkotmányos demokrácia szempontjából visszalépést jelent a korábbi szabályozáshoz képest. Ennek keretében megszünteti az Alkotmánybíróság hatáskörének korlátozását, az önkormányzatokat kivonja a kormány gyámsága alól, törli a bírák és az ügyészek nyugdíjazására vonatkozó, az igazságszolgáltatás függetlenségét fenyegető szabályokat, megszünteti a Költségvetési Tanács vétőjogát, valamint jelentősen szűkíti a sarkalatos törvények körét. A 2011 decemberében alkotott „átmeneti törvény” alkotmányi rangját a javaslat megszünteti, továbbá hatályon kívül helyez az ebben elbűjtött olyan jogállamilag elfogadhatatlan rendelkezéseket, mint a bíróságok kijelölésével folytatható hatalmi játék, az előzetes választási regisztráció vagy a jogszerű nyugdíjjogosultságok elvételének lehetősége.

A 23. §-hoz

Hatályba léptető rendelkezést tartalmaz.

Az LMP gondol a környezetre, ez a kiadvány 100%-ban újrahasznosított papírra készült.

Készült a Lehet Más a Politika (LMP) parlamenti frakciójának megbízásából.

Szerkesztette: Schiffer András • Tervezés: Vármai László

Felelős kiadó: Jávor Benedek • Postacím: 1386 Budapest, Pf. 959

Cím: 1358 Budapest, Széchenyi rkp. 19. • Telefon: 06 1 302 0022 • Fax: 06 1 700 1749

www.lehetmas.hu

